LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI—8.

54 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VII. 8

HERINNERING.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI, 8

HERINNERINGEN

UIT HET

LEVEN

VAN EEN'

ADELBORST

2de KLASSE.

Honi soit qui mal y pense.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

TE PURMERENDE, BIJ
J. SCHUITEMAKER.

1849.

BAT. GENOOTSCHAP VAN K.EN W.

VOORREDE.

Bij het schrijven van de hierachter volgende schetsen zijn wij steeds der waarheid getrouw gebleven, zonder er ons veel aan te laten gelegen liggen, of die onopgesmukte waarheid aan het Publiek zou kunnen behagen.

Zij, die in dit werkje iets anders zoeken, dan een eenvoudig en waarachtig tafereel van het leven der Adelborsten op het Instituut, zullen zich deerlijk in hunne verwachting bedrogen vinden; zij kunnen het boekje gerust ongelezen ter zijde leggen; voor hen toch vatte de schrijver zijne pen niet op.

Overigens achten wij het ondoelmatig, iets ter aanbeveling van deze bladen te zeggen, de Aspirant zal ze zich, wil hij wijs doen, van zelve aanschaffen, om eer hij het Instituut betreedt, iets aangaande het lot, dat hem daar wacht, te vernemen. De gewezen Adelborst zal zich welligt een exemplaar aankoopen, om zich door het lezen daarvan, nog eens op het Instituut te verplaatsen, en door eene vergelijking van het verledene met het tegenwoordige, meer van dat tegenwoordige te genieten, terwijl ook aan het overige Publiek misschien, deze bijdrage tot de kennis van het leven op het in den laatsten tijd zoo dikwijls besproken Instituut, niet ongevallig zal zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor Induk : 470/PN-MUSEUM/10
[illegible] - 10 : 0010-27275360
[illegible] - 10 : 10080 30450
Asal : Museum Pusat

« Klets! daar ligt de geheele muffe boekenwinkel » in een hoek, God geve voor altijd; morgen op reis, » overmorgen examen, daarna vier maanden vrij » man, en dan: vaarwel de schooljongen, leve de » Adelborst van 't Koninklijk Instituut!"

Ziedaar den uitroep van den schooljongen, die besloten heeft, om, daar zijn vader hem steeds voorpreekt, dat het al meer dan tijd is om zich eene carrière te kiezen, en dat in den tegenwoordigen tijd van achter- (de man meent van vooruit-) gang, de marine de meeste kans op eene spoedige bevordering aanbiedt, die zeg ik, om al deze gewigtige redenen besloten heeft zijn examen te Medemblik te doen, en die thans aan het einde van den voorbereidingstijd tot dit examen genaderd, meent dat het schooljongens leven voor eeuwig voor hem uit is.

Schoone droom, die met alle droomen echter, dit helaas gemeen heeft, dat zij slechts in schijn, nooit in wezenlijkheid bestaat.

Hij weet niet, wat hij wenscht; wist hij het, hij kwam nooit te Medemblik; het is hem niet bekend welke ontberingen, welke haarkloverijen er aan het dragen van de roodgekraagde uniform verbonden zijn, hij gelooft het niet, dat er voor hem, als hij eenmaal op het Instituut geplaatst is, oogenblikken zullen komen, waarin hij uit zal roepen: « O, had ik u terug, gulden schooljongenstijd, met » uwe cigaren van acht voor een dubbeltje, met uwe » heerlijke vrijheid, mij nu nog slechts bij naam » bekend!"

Doch genoeg; hij gaat den volgenden morgen met Papa en geëscorteerd door een half dozijn schoolvrienden, die hem goed succes wenschen, naar de diligence, stijgt er in en voort gaat het, voort, Hollandsch Siberië te gemoet.

Dat hij in de diligence, terwijl hij druk bezig is, met te denken aan de stellingen der vlakken, tusschen zijn' volumineusen Papa en eene dikke matrone gezeten, meer dan eens risqueert om dood of

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

althans plat gedrukt te worden; dat zijn beminnende vader die hem beloofd heeft, om als hij door zijn examen komt, hem dan als belooning te veroorlooven om te rooken, ten einde hem bij zijne studieuse overdenkingen meer aan te moedigen, hem dikke rookwolken in zijn' neus en zijne oogen blaast, waarbij de brave zoon stilzwijgend de opmerking maakt, dat Papa's cigaren vervloekt stinken, — van dat alles zeg ik, willen wij niet spreken, want dit heeft ieder zoon die beneden de 16 jaren oud met zijn' vader reist, met den Medemblikker Aspirant gemeen; liever willen wij beproeven zijn aankomst in den Vergulden Valk, dat, God betere het, het beste logement van de voormalige residentie der West-Friesche koningen is, te beschrijven.

Het is omstreeks 5 uur in den namiddag. Papa blaast en zucht, dat zoo het nog lang moet duren, hij geheel en al in bouillon veranderen zal, de zoon zegt niets, want juist heeft hij den imposanten toren van Medemblik in het oog gekregen, en nu hij den pijnbank zoo digt voor zich ziet, begeeft hem al zijn' moed; de moeijelijkheden, waaraan hij vroeger zelfs niet gedacht had, verschijnen thans als zooveel spookgestalten voor zijne ontstelde verbeelding en de kundigheden, die hem vroeger uitgebreid genoeg schenen, om zelfs de mogelijkheid van te druipen voorbij te zien, komen hem thans hoe langer hoe meer als onvoldoende, ja, als bijna geheel nul voor.

Daar ratelt de Diligence de onvriendelijke poort van de onherbergzaamste der steden door, en na nog een minuut of vijf door elkander gehotst en gestoten te zijn, dat de ribben van het gezelschap er van kraken, houdt de diligence stil voor de deur van het beruchte logement, en stijgen vader en zoon beiden, door het lange zitten stijf als boonstaken, onder het roepen van God dank! door middel van een ladder, (treden aan de portieren zijn hier slechts bij wijze van uitzondering bekend) uit het voertuig en treden de herberg binnen. Het is Junij, Zondag

vóór 7 uur; de gelagkamer van- en de straat voor *den Vergulden Valk* zijn dus met Adelborsten van 't Instituut bezet, allen hier vereenigd om het nieuw Aspirant-beestendom te gaan opnemen, te gaan voor den gek houden, en zoo mogelijk eene gelegenheid op te zoeken om den volgenden dag bij een' beesten-vader, in de qualiteit van aanstaande protecteur van diens zoon uit dineren te gaan.

Ik zeide: zij treden de herberg binnen, ik meende: hij treedt binnen, want de zoon wordt, eer hij nog de deur heeft kunnen bereiken door het geheele adeldom omsingeld en met duizenderlei vragen bestormd:

« Wie is mijnheer en wat komt mijnheer uitvoeren ?»

« Ik heet *Piet*, ben aspirant en moet morgen mijn » examen doen. »

« Zeg eens mijnheer *Piet*, je ziet er nog al snugger » uit, is mijnheer zoo verd... aardig als hij er uit- » ziet, en bovenal lust mijnheer bitter?

Een ontkennend teeken van den aspirant is het antwoord.

« Mijnheer lust geen bitter, hij daalt 50 percent in » mijn achting, of welligt heeft mijnheer nooit bitter » geproefd. Des te beter, wij zullen den aspirant lee- » ren wat de Adelborst van Z. M. Instituut kennen moet. » Dunselman, twee bittertjes ! »

De korte, dikke, leelijke, roodwangige hospes komt met twee glaasjes bitter op een blaadje aandragen, en steekt, op een' wenk van den Adelborst, den aspirant het blaadje toe. Het aspirant-beest durft niet langer weigeren, en neemt er het kleinste glaasje af, de Adelborst neemt het andere.

« Op 't goed succès van je examen, mijnheer, » zegt de laatste en weg is de bitter uit het glaasje van den Adelborst.

De aspirant brengt langzaam het glas aan zijne lippen, proeft eenige droppelen van het daarin vervatte vocht; trekt een gezigt als of hij in een kool vuur gebeten heeft, en schijnt van zins te zijn het glas weder op de tafel te zetten, als een der Adelborsten, dit

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

schuldig voornemen bemerkende, hem onder den uitroep van: « mijnheer, kent gij de pligten der wel- » levendheid zoo slecht? » den inhoud van het nog aan den mond des aspiranten zich bevindende glas, in de keel, en wat niet in de keel wil, over de buitenhuid van den nieuweling giet.

Juist op dit oogenblik vertoont zich Papa, die lang te vergeefs naar zijn *Piet* gewacht heeft, op den drempel van de deur, en blijft als van den bliksem getroffen staan, nu hij, een lid van het afschaffings-collége, zijn hoop, zijn trots, zijn *Piet* bitter ziet drinken. Met een' blik als van den Dondergod, roept de beleedigde afschaffer met een' gebiedenden wenk zijn bitter gedronken hebbend gebroed tot zich, en vertrekt, na een' verpletterenden blik op het Adeldom geworpen te hebben.

Dat *Piet*, terwijl zijn vader het overig gedeelte van den avond op zijn doode gemak een stevig glas wijn drinkt, in plaats van wijn menige gulden spreuk van vervlocking tegen de Schiedammer Nectar slikken moet, en in zijne verwarring, terwijl hij de omwentelings-ligchamen bestudeert, iederen kegel voor een bitterglas aanziet, zal wel niet behoeven gezegd te worden.

Eindelijk is het tijd om te gaan uitrusten, en wie daar rouwig over is, Piet niet.

Onze Aspirant neemt thans zijn bed eens wat nader op, en bemerkt dat het ledikant waarin hij den nacht zal moeten doorbrengen, en dat waarschijnlijk oorspronkelijk bestemd was voor een kind van een jaar of zes, juist zoo groot is, dat als hij zijn beenen zoodanig langs zijn rug buigen kan, dat zijn' hakken in zijn nek komen, hij er apparent in kan.

Hij roept er zijn vader bij, en na veel over en weer praten, wordt er besloten, dat Piet toch dien nacht daarin zal dienen te gaan liggen, daar er geen ander ledikant in huis is, en bongré malgré, Piet stapt in zijn bed en raakt eindelijk, na veel kunst en vliegwerk, onder zijne dekens en in slaap.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Hij slaapt, doch hij rust niet; ijsselijke spoken vertoonen zich aan zijne verhitte verbeelding, hij droomt: dat hij veroordeeld is, om met de matrone die hem in de diligence nagenoeg plat gedrukt heeft, zonder ophouden om een stapel reusachtig groote, leêge bitterglazen te dansen, en dat zijn vader, de afschaffer, die hem met een vertoornd gelaat en de leêge wijnflesch in de hand, overal achterna walst, den arm opgeheven houdt, om hem daarmede de hersenen in te slaan. Bijna heeft hij den schuldigen zoon bereikt, doch ziet, daar heft deze den voet op, wil zijnen vader een schop geven, rekt op eens in den slaap zijne beenen uit en *bang!* dáár kraakt het ledikant uit elkander, dáár komt Piet vrij onzacht in 't midden van het vertrek op den grond neder; dáár springt Papa uit het bed en stort zich, zijne gestrengheid vervloekende, op den grond. De arme man is, daar hij door den slag uit zijnen diepen slaap gewekt werd, en door de duisternis niets onderscheiden kan, heilig overtuigd, dat zijn Piet zich zijne vermaning over het bitter drinken zoo zwaar aangetrokken heeft, dat hij in wanhoop de handen aan zich zelf geslagen en zich voor den kop geschoten heeft. Eindelijk brengt de dienst-maagd(?), die, nog op zijnde, den slag gehoord heeft, licht, en nu verkeert het treurspel in een blijspel: de vader drukt den zoon aan zijn hart, vergeeft hem het drinken van bitter, omdat hij zich niet doodgeschoten heeft, en laat hem voor den schrik een glas bitter, neen, ik meen water met suiker geven. Het overige gedeelte van den nacht, tot 6 uur, bivouackeert Piet op den grond, want tegen dien tijd moet hij geroepen worden, ten einde om $7\frac{1}{2}$ ure op het Instituut present te zijn.

Ten $7\frac{1}{4}$ uur verlaten de zich in de Valk vergaderd hebbende Aspiranten en daarachter de respective vaders die herberg en marcheren en corps naar het Instituut. Hier aangeland, hebben vaders en zonen allen de volmaakste vrijheid om nog een goed half uur voor de Wester-zijvleugel, onder Gods blooten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hemel rond te dwalen, tot het eindelijk aan de Aspiranten vergund wordt, zich één voor één te vertoonen voor docter en apotheker, hier vereenigd met het doel om het physique der patienten te onderzoeken en te beoordeelen of hunne ligchamen waardig zijn, om eens in andere werelddeelen het Hollandsch volk te representeren.

Papa vindt het, daar het dien morgen stortregent, zoodat hij tot op het hemd toe nat is, vervloekt onaangenaam, dat men op het Instituut geen fatsoenlijke kamer heeft, om te kunnen wachten, waarmede het geheele vaderdom in koor instemt, en Piet begrijpt volstrekt niet, waarom hij zich geheel en al in Adams tenue moet vertoonen, om eens even te hoesten, of te vertellen welke kleur een vuurroode portefeuille van wel 3 voet diameter heeft. O! goddelijke onschuld! wat doet gij te Medemblik?

Eindelijk is ook het visiteren afgeloopen, en de troep rukt op naar de Casino- (dan examen-)zaal, waar heen inmiddels de Militaire Kommandant, met den raad van toezigt en verdere ab- en dependentien zich begeven hebben, om de Aspiranten te ontvangen.

Nadat de Kommandant de Aspiranten, zoo goed en zoo kwaad 't hem mogelijk is heeft toegesproken, worden zij aan de verschillende tafels, bij de examinatoren verdeeld, om de bewijzen te leveren dat hun moreel voor hun physique niet behoeft onder te doen.

Piet komt eerst bij een' man met een blaauwen rok met vergulden knoopen, kortom bij een' Docter in de Letteren, die hem een *Noël et la Place* in de handen gevende, hem verzoekt het stuk dat hij hem aanwijst, wel eens te willen voorlezen. Met duizenderlei betuigingen, dat niets hem aangenamer zal zijn, dan aan mijnheer 's verzoek te voldoen, staat de Aspirant op, slaat met handen en voeten van zich af, en begint, zoo als papa hem geleerd heeft dat men declameren moet, met eene donderende stem het bekende fragment uit de *Zaïre*:

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

» *Mon Dieu ! j'ai combattu soixante ans pour ta gloire.*"

Nok, die juist bezig is een snuifje te nemen, laat van schrik zijn snuifdoos over het werk van den naast hem zittenden Aspirant vallen, die onmiddelijk al de kracht van zijne longen in 't werk stelt, om de snuif weg te blazen; Bom schuift zijn bril van zijn neus naar zijn voorhoofd, om er onder door naar het levenmakend sujet te zien; de Pro valt van schrik in zijn stoel achterover en vergeet dat de patient, die hij onder handen heeft, hem het antwoord op de laatste vraag is schuldig gebleven; ja, de Schout-bij-Nacht zelfs, die juist bezig was om aan eenige pipa's te verzekeren, dat hij liever drie dagen met stormweder op de Schelde lag, dan één uur examen te houden, blijft eensklaps in zijne redenering steken, en zich tot den Aspirant wendende, spreekt hij: «mijn zoon! je zet een keel op of je" (hier volgt een knoop) » een linieschip te kommanderen hebt."

Spoedig is echter alles tot rust gebragt. *Piet* is ten koste van een goed deel van zijne koelbloedigheid weder tot zitten gebragt, en heeft gedurende het overige van den dag gelegenheid, om een groot gedeelte zijner litterarische kundigheden te luchten te hangen, dat hij er dan ook zonder ander kleêrscheuren af brengt, dan dat Stijl hem de zeer naïve opmerking maakt: «mijnheer schijnt, naar het mij voorkomt, in dit jaar zeer weinig aan de beoefening der fraaije letteren te hebben gedaan, ten minste mijnheer wist er verleden jaar meer van dan thans."

Om den zin van die opmerking te vatten, moet men weten, dat de Aspirant zijn tweede examen doet, dat hij zijn eerste examen heeft afgelegd in de Siegenbeeksche geloofsbelijdenis, welke ook de examinerende Lector belijdt, doch dat hij op eene school zijnde waar men voornamelijk jonge lieden voor de Akademie te Breda opfokt (bij welke laatste inrigting de Heer Kuipers door zijn werk, in het jaar dat tusschen de twee examens van onzen Aspirant verliep, de Bilderdijksche spelling gevestigd had) natuurlijk met de groote

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hoop mede moetende, ook van gevoelen veranderd is, en nu alles heet liegen, wat hij in het vorige jaar erkend heeft.

De tweede dag gelijkt volmaakt op de eerste; de Aspirant bewijst aan den Pro klaar en duidelijk, dat een afgeknot, driehoekig prisma uit de som van *vier* piramiden bestaat, vertelt aan den Bom, dat in eene evenredigheid de *som* der uiterste termen gelijk is aan die der middelste, doch brengt het er anders tamelijk wèl af, zóó zelfs, dat een week of vier er na, als hij weder bij mama's pappot zit, die zorg dragen wil dat haar Aspirant, als hij geplaatst is, zoo dik als een marmot op 't Instituut aankomt, Papa op eens met een geopenden brief in de hand, binnen treedt, en aan de verwonderde moeder met trotsche blijdschap bekend maakt, dat hij van een' vriend aan 't Ministerie, de tijding ontvangen heeft: uw *Piet* is geplaatst. —

Nu volgt er een tooneel dat de getrouwe geschiedschrijver niet vermag te schetsen, een tooneel, overvloeijende van gelukwenschingen, van tranen, van omhelzingen, van loftuitingen; een tooneel eindelijk, waarin liefhebbende ouders van hun' uil een' valk maken en de uil, door de loftuitingen zijner ouders tot den zevenden hemel verheven, voor het eerst begint te gelooven, dat hij voor iets groots in de wieg gelegd is.

Dat *Piet*, nog dien zelfden dag, met een groote cigaar in zijn mond naar den pettenmaker loopt en een paar gouden koordjes om zijn blaauwe zondagsche pet laat zetten, en van Papa, behalve de vergunning om zooveel te dampen als hem goeddunkt, nog de vrijheid krijgt om zich een nieuw vest met ankerknoopen aan te schaffen, en dat hij in dit tenue de vier maanden verlof die hij heeft, doorbrengt met alle mogelijke koffij-huizen af te loopen, en aan iedereen, die hem slechts aanhooren wil, te vertellen dat hij *Adelborst* 2de *klasse* is, dit zijn allen zoo vele gevolgen van het gelukkig afgeloopen examen. —

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

De Aspirant amuseert zich dol, doch voor menschen die zich dol amuseren gaat de tijd pijlsnel voorbij, en hoewel *Piet*, door aan anderen te vertellen dat dat hij schrikkelijk verlangt naar het oogenblik dat hij zijne carrière beginnen zal, zich zelven tracht wijs te maken dat hij dat oogenblik met vreugde te gemoet gaat, zoo hebben toch de norsche blikken, van een paar oud Adelborsten die hij in het verlof ontmoet, de losse geruchten van beesthouden enz., die hij hier en daar ter loops heeft opgevangen, den stillen wensch bij hem doen geboren worden, dat de tijd wat minder snel voortgaan mogt. — Eindelijk is echter het oogenblik van vertrek daar, en na een massa zegeningen, kussen, gezondheidswenschen enz. enz. van Mama, zusjes en broertjes ontvangen te hebben, klimmen vader en zoon met bloedende harten nogmaals in de diligence en komen gelukkig, zonder hals of beenen gebroken te hebben, in Medemblik aan.

Het is 15 October 18.. ten 9 uur. Wij vinden een karavaan van Adelborsten nieuw fabrikaat en van even zoo veel vaders, trotsch op hunne geadelde zonen, op weg naar 't koninklijk Instituut. — Er heerscht doodsche, drukkende stilte in de Natuur, en doodsche drukkende stilte heerscht onder het nieuwgebakken Adeldom; eene geheime klopping in hunne harten, een zeker beklemd gevoel in hunne borst, roepen het hun toe, dat zij thans voor eenen geruimen tijd de gulden vrijheid hunner jeugd vaarwel gaan zeggen, dat zij een leven van dienstbaarheid en slaafsche onderwerping te gemoet gaan.

Daar trekt de troep langzaam de poort door, onder de opmerking van een van het gezelschap (die later den bijnaam *Geest* ontving), dat de gevangenis-lucht van uit de wijdgeopende poort hem in het gezigt blaast. Bij deze prozaïsche opmerking verdwijnt de laatst overgebleven illusie uit de harten van den ontmoedigden troep, en de wezenlijkheid verschijnt even koud als dat gedeelte van het Instituut, dat nooit door de zon beschenen wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Eens binnen de muren van het Instituut, worden zij dadelijk door een' onder-officier ontvangen, en naar het Kantoor van Administratie geleid, waar de Aspirant van opperhuid moet verwisselen; waar de politieke jongenheer zal worden gemethamorphoseerd in

DE BAAR OF HET BEEST.

van het Koninklijk Instituut voor de Marine.

Nadat de vaders weder nagenoeg een uur in den gloeijenden zonneschijn voor het Kantoor van Administratie hebben staan te roosten, komt eindelijk de in zijn nieuwen dosch gestoken troep den trap af, en vertoont zich aan het in gespannen verwachting verkeerend vaderdom.

En inderdaad, nu levert het halfdek, voor het Kantoor, een zonderling, eigenaardig schouwspel op: ieder vader monstert zijn gebroed; deze is bevreesd dat zijn zoon, die, door het te stijf aanhalen van zijn strop, een hoofd als dat van een os heeft gekregen, op het punt is van een beroerte te krijgen; gene kan zijn zoon niet wedervinden, wiens hoofd en nek geheel onder een *immense* pet met vergulden ankers bedolven zijn en wiens spille beenen gestoken zijn in een broek, groot genoeg om zijne geheele spichtige familie te bevatten.

Dáár hoort men den tamboer een' geweldigen roffel slaan, en met één is het geheele beestendom door een cirkel, als van uit den grond opgerezen Adelborsten omringd.

«Zeg jij daar! wie ben je? en hoe heet ik?"

Geen antwoord.

«Ken je zijn naam niet, beroerde bl.....? Mijn» heer heet Sam, onthouden hoor je, of anders.... je » begrijpt me?"

Zoo schreeuwt en zoo raast de geheele troep door elkaâr; ook onze *Piet* krijgt zijn deel. Ziet, daar komt een dikke, vierkante kerel met de handen in zijn' zak op hem aanstappen.

«Zeg jij, je bent die verd.... knappe Piet, die

» Piet, ja schudt maar zoo niet met je kop, als je » niet knap bent, wat doe je dan hier; je bent Piet » B., niet waar? Ik ben ... maar dat doet er niet toe, » je zult mijn bakkes wel onthouden, want ik zie er » nog al imposant uit, niet waar? Nu dan, ik zal je » protégeren, niet om jou, want je bent een verd.... » leelijke vent, maar om Jetje v. M., een bl..... » lieve meid, hè! die mij gevraagd heeft, of ik je » protégeren wou. Nu weet je, waar je je aan te » houden hebt. Ik ben je baksmeester, moet je wat » hebben, kom maar bij mij, en nu! uitgesneden, » marsch! je verveelt me!"

Zoo gaat het nog eenigen tijd voort, tot het appèl van den tamboer de Adelborsten noodzaakt, voor den boog van het hoofdgebouw aan te treden voor de parade, die ter eere van de nieuw aangekomenen zal gehouden worden.

Terwijl alles zich van wapens voorziet, aantreedt en zich rangeert, begeven de nieuw gebakkenen zich naar de Casino-zaal, waar zij, nadat zich daar het geheele personeel van eene groote parade: jonkers, mariniers, matrozen, enz. in bataille gesteld heeft, aan den linkervleugel der Adelborsten aansluiten en met stomme verbazing afwachten, wat er nu gebeuren zal.

Twee roffels, het spelen van de muzijk en het schouderen van 't geweer, duiden de komst van den Schout bij nacht aan, die door zijn staf en alle burgerlijke instructeurs en ambtenaren, allen in groot tenue, gevolgd, voor het front der Adelborsten treedt, de baren geluk wenscht met hunne plaatsing, de oudere Adelborsten vertelt dat het hun pligt is voor de goede vorming en behandeling der nieuw aangekomenen te waken en de Mariniers, Matrozen enz. aanmaant, om dezen in hunne betrekking van jeugdige officieren te respecteren.

Daarna wordt aan den Heer officier van Administratie verzocht, een gedeelte van de krijgsartikelen voor te lezen, en deze, om den nieuw benoemden de door hun gekozen loopbaan regt smakelijk te maken, leest: « Ieder man, die in tijd van oorlog op desertie betrapt

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

wordt, zal met drie maal vallen van de ra en laarzen gestraft worden enz. enz. » Terwijl het geheele barendom naar die klanken hoort, doch er geen jota van begrijpt, dat een man die gedeserteerd is, gelaarsd van de ra moet vallen.

Daarna defileert de geheele colonne een paar maal voor den Schout bij nacht; nog twee roffels en de Schout bij nacht en de parade verdwijnen van uit de oogen der verbaasde nieuwelingen, die van ontroering stijf als zoutpilaren, vergeten hebben dat ook zij een deel van die parade uitmaken.

Spoedig daarna komt een Majoor (Sergeant Majoor) de nieuwelingen uit hunne mijmering wekken en beveelt hun (Majoors zijn tegen de nieuwelingen altijd barsch) hem te volgen, naar de eetzaal, waar men hun hunne instructiën voorleest en met hunne indeeling aan de verschillende tafels, hier *bakken* genoemd, bekend maakt.

Daarna hebben Adelborsten en Beesten de vrijheid om tot 2 uur aan den wal (in de stad) te gaan, waar de schooljongens van gisteren, of wat het zelfde is, de baren van van daag, nog juist bij tijds genoeg aankomen, om met bloedende harten en betraande oogen hunne vaders in het rijtuig te zien stappen en weg rijden.

Dat de droefheid die jeugdige harten niet geheel en al ter neder drukt, daarvoor wordt gezorgd, door het oudere gedeelte der Adelborsten, dat het beestendom met zich naar: Keur, Baar, Bakker of elders mede neemt, en ze daar zoodanig bezig houdt, dat de tijd, om aan Papa en Mama te denken, hun geheel en al ontbreekt.

Ten 2 uur komt de geheele troep weder op het Instituut, de nieuwelingen worden door Majoors, baksmeesters enz. op hunne plaatsen op 't appèl geplakt, met de aanbeveling hunne standplaats niet te vergeten, en verder aan de tafel bij het schaften (eeten) in de buik van den bak, dat is in 't midden van de tafel geplaatst, daar zij, als alle novicen, bestemd zijn om te dienen, niet om bediend te worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het diner is ter eere van de komst der Beesten dien middag vrij goed; ja het vleesch is, o wonder! zoo in overvloed, dat ook de nieuw aangekomenen proeven kunnen, onder de betuiging van den baksmeester echter, dat zij zich volstrekt geen illusie behoeven te maken van iederen dag vleesch te krijgen, maar dat dit thans alleen gebeurt, omdat bij deze buitengewone gelegenheid de oomes (bijnaam van de oudsten) geen honger hebben.

Na het schaften gaat weder den geheelen troep naar den wal, om ten 7 ure terug te komen, ten einde zich op te tuigen voor 't casino, dat het feest van den dag besluiten zal.

Daar slaat het half acht, de koffijkamer gaat open, en is kort daarna met Jonkers en Beesten bezet; de eerste zoo vroeg verschenen met het doel om de dames bij hare aankomst, eens op hun gemak op te nemen, in de casino-zaal te geleiden, en, zoo zij lief en mooi zijn, met wederzijdsch goedvinden, zich voor een paar dansen met haar te engageren; de tweede omdat zij er komen moeten, ten eerste: om de niet dansende Jonkers te amuseren, ten andere om te zorgen, dat er geene der Medemblikschc schoonen zitten blijft.

Moeijelijkste aller lastgevingen voorwaar! Men begrijpt dat, bij den overvloed van cavaliers, de jongste, de schoonste, de bevalligste, de liefste bij voorkeur door meer dan één zijn uitgenoodigd; wat er overblijft, zondigt aan geen' der opgenoemde zijden; en de geheime overtuiging hiervan, al zou men dit door geen schijn van bekentenis, openlijk belijden, heeft reeds eene ongunstige uitwerking op het doorgaand humeur, dat inzonderheid dien avond, door neêrlaag op neêrlaag, door verijdelde verwachting en in 't oog loopende miskenning, alles behalve *couleur de rose*, tot bijtenden wrevel gestemd is, en zie, daar komt de nieuw in 't pak gestoken Jonker, 'baar van top tot teen, op eene allezins onhandige manier, de verlatene, die zijne moeder kon zijn, die hem driemaal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

in omtrek overtreft, in weerwil van alle aangebragte kunstmiddelen, om in gelaat en houding de lang vervlogene jeugd terug te roepen, aanspreken en tot den dans uitnoodigen — terwijl hier en daar een glurende blik van de oomes, die den afloop der conversatie, met kwalijk verholen spot, gadeslaan, zelfs de dame treft, en haar spijt tot woede doet overslaan.

«Wat beeldt je je wel in? denk je niet, dat ik »je ken? ik met jou dansen, malle jongen!"

Wij kunnen den verderen stroom der afwijzende redenen van de beleedigde schoone niet volgen, welke onzen Baar dreigt te overstelpen, en hem druipstaartende het hazenpad doet kiezen. — Welligt beschuldigt men ons van overdrijving; wij verzekeren echter in trouwe, hier niet eens de volle waarheid te onthullen. Is de Medemblikschc dame minder kiesch in de keus harer woorden, men zal dit wel aan geen gebrek aan opvoeding of tact toeschrijven. — Immers de talenten van Madelle V..... en haar Instituut voor jonge jufvrouwen alhier, zijn te gunstig bekend, maar men bedenke voor een oogenblik, in welken toestand de schoone zich den ganschen avond bevindt, zij was tot stikkens vol van spijt en naijver, en nu is de enkele nadering van den baar genoeg, om door zijnen aanstoot den stroomenden beker te doen overloopen.

Gelukkig voor de Adelborsten, gelukkig voor den Baar, vindt men te Medemblik slechts weinig exemplaren van die editie van het schoone geslacht, en kan ook dit stadje zich beroemen, veel liefs, veel schoons onder zijne dochteren te tellen.

Ziet! daar begint de muziek eene wals, en op de maat dezer toonen zweeft, kruipt of vliegt paar aan paar de zaal rond; ouden en jongen, jongens en meisjes, der kinderkamer ontloopen (een Casino te Medemblik is ten algemeenen nutte) bewegen zich met de bontste vermenging van alle kleuren van den regenboog, als een mierennest door elkander.

Hier ziet men de, met een vuurroode, tot aan de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hals toe digt geknoopte samaar opgeschikte getrouwde vrouw, met de oogen ten hemel geslagen, aan den arm van een in 't zwart gekleed heer, die telkens met zijn figuur in de war is, de zaal rondzweven; daar wipt een kittig officiertje aan den arm zijner luidruchtige, jonge vrouw, zich aan maat noch pas storende, in de zaal rond; daar danst een baar met een respectabele vrouw van een goede veertig jaar, aan wier gezigt, waarop de verveling te lezen staat, men het duidelijk kan opmerken, dat zij met smart terug denkt aan den tijd harer jeugd, toen zij de meest gevierde danseres uit het stadje was; in welke smartelijke overdenkingen de baar, dien zij in groote cirkels met zich medesleept, zorg draagt haar niet te storen, door met haar een gesprek aan te knoopen, want over het algemeen genomen, is dit menschen- of liever dierensoort te bloode, om in het gezelschap van dames, 't zij ze jong of oud zijn, eene mond open te doen.

De dans loopt ten einde, de muzijk zwijgt en *Piet* wordt door het adeldom weder in de koffijkamer verzameld, naar de dame met de roode samaar gezonden, om haar voor den volgenden dans te vragen, hetgeen, men moet het ter eere van die dame zeggen, zeer gracieus aangenomen wordt.

En inderdaad, die dame verdient die loftuiting ten volle, zij is als het ware, een erfstuk van de roodgekraagde familie, zij heeft bijna twintig geslachten van Adelborsten op het Instituut gezien, en geheel de jongere Marine heeft van haar, op een Casino, de eerste openbare les in de schoone danskunst ontvangen.

Doch daar begint de muzijk weder; *Piet* gaat naar zijne dame toe, geeft haar op een vrij schuine manier zijn arm, neen! zijn groote vinger, want mevrouw's armen komen gelijk met het hoofd van den baar, en daar danst het waardige paar, tot groote satisfactie van het geheele adeldom, dat dit schouwspel met belangstelling gade slaat, den geheelen galop

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

uit, zonder dat Piet's beenen onder den geheelen dans één den grond aanraken.

Overigens liep dit Casino zonder andere ongelukken voor het beestendom af, dan dat één uit hun midden, later, — omdat de natuur het niet noodig geoordeeld had, hem, zoo als aan ieder ander mensch, tusschen hoofd en schouders nog een nek te geven, den bijnaam van *Hoek* ontving, (zijnde uit de doopnaam van een achtenswaardig kleermaker in Medemblik, die met hetzelfde gebrek behebt was) — dat deze *Hoek* flaauw viel ten gevolge van het te stijf aanhalen van zijnen strop door een' oud-adelborst, en in de open lucht moest gedragen worden, waar hij, na het losmaken van zijn' strop, spoedig weder bijkwam.

Daar het, na den afloop van het casino juist 1 uur slaat, en de oomes slaap hebben, zoo wordt het aan de dieren gepermitteerd, nadat men ze, zoo goed en zoo kwaad mogelijk, in hunne nieuwe, stijve, baarsche, onhandige kooijen geplakt heeft, om onmiddelijk te gaan slapen, — een voorregt dat gelijk uit het vervolg blijken zal, voor een baar lang niet alledaagsch genoemd moet worden.

De morgen naakt, en het Beestendom, voor het eerst in zijn leven met de trom uit den slaap gewekt, rolt, springt en valt uit de kooijen, wascht zich en kruipt eindelijk, daar reeds de 3 slagen op de trom, om te waarschuwen dat er nog 5 minuten aan 't kleeden kunnen worden besteed, geslagen zijn, met alle mogelijke haast in de te naauwe baaitjes en te wijde broeken, en spoedt zich den trap af naar omlaag.

Bij het appèl op nieuw verwarring, op nieuw gevloek en geraas van den officier der wacht en van de onder-officieren, over de baarschheid der nieuwelingen, die weer allen vergeten hebben op welke plaats zij staan moeten.

Bij het ontbijt begint de nieuwe functie der beesten; zij moeten koffij schenken, roggebrood snijden, welk laatste den oningewijden op menige sneê of

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

schram te staan komt, alvorens zij die kunst magtig zijn; zij leeren dat de maagdommetjes, (eigenaardige benaming hier aan de korstjes van 't roggebrood gegeven) voor de oomes zijn; in 't kort al zulke zaken als dienstig kunnen zijn, om hen in den kortst mogelijken tijd, tot volleerde *ecuijers-servants* te maken.

Na het ontbijt ontvangen de nieuw aangekomenen hunne kisten, plunjes enz., en de Adelborsten worden door de trom geroepen om, ieder in zijne klasse, met eene repetitie of voordragt van Hoogere Meetkunst, Stuurmanskunst of Sterrekunde het dagwerk te gaan openen. Eerst na het schaften echter, ten half 3 ure, beginnen voor de Adelborsten de amusantste, voor de Beesten de onaangenaamste oogenblikken van den dag. Dan toch vereenigen zich allen tot 5½ uur, onder het rooken van een cigaar, (behalve de Beesten, die niet rooken mogen) in de koffijkamer, waar de Adelborsten, om zich te amuseren, de geheele rei van Beesten, alle uijen (aardigheden) laten opdisschen, die deze kennen.

«Jij Mijnheer met je roode kop, je moest eens » met dien Mijnheer dáár, die wel wat van een stok- » visch heeft, op die tafel enteren en hem daar » geknield je liefde declareren; in treffende bewoor- » dingen hoor je!..... Kom, hoor je me niet? — » kun je 't niet? in mijn eerste jaar kon ik alles, » jij kunt het dus ook, er op maar."

Nu worden de *Stokvisch*, (die later, mensch wordende, *Mylord* herdoopt wordt) en de *Zalm*, (om de kleur die zijn haar met dien visch, als hij gerookt is, gemeen heeft, met dien bijnaam betiteld) op den tafel getild. Zalm knielt aan de voeten van Stokvisch neder en houdt inderdaad, onder de toejuiching van het luidruchtig publiek, eene declaratie zoo vol aanbidding, geluk, wanhoop, in 't kort zoo vol *nonsens*, dat Mylord, aan wien voor de eerste maal in zijn leven eene declaratie gehouden wordt, van ontroering stijf als een zoutpilaar, op zijn plaats

blijft staan, en vergeet dat het zijn pligt is, den nog altijd aan zijne voeten geknield liggende Zalm op te rigten. Dit zwijgen duurt te lang voor het geduld van het driftig auditorium; op eens wordt de tafel door een van 't gezelschap van onder 't minnende paar weggehaald, en minnaar en beminde vallen, alles behalve zacht, uit den hoogsten Hemel der meest geïmproviseerde liefde, op den hardsten vloer die ooit een kostlijkamer van Koninklijke Adelborsten onderschraagde.

Om zich tot deze en andere aardigheden te leenen; om uijen te slaan, als een Adelborst niet slapen kan; om klappen te ontvangen, als deze slecht gehumeurd is; om ten allen tijde ongelijk te hebben; immer en overal de minste te zijn; nooit *arrogant* te wezen; altijd alle groote en kleine diensten te verrigten, zonder zich ooit de minste aanmerking te veroorloven; in 't kort: om gedurende den tijd van een jaar slaaf te zijn, ziedaar, ziedaar het lot van den Baar of het Beest van het Koninklijk Instituut, dat na dat jaar van voorbereiding of beproeving, waardig zal worden gekeurd, om plaats te nemen onder de jongere klasse van de eigenlijke

ADELBORSTEN,

om voortaan niet meer een lijdende, maar een bedrijvende rol te vervullen in het groote drama, dat sints 20 jaren binnen de poorten van het Instituut wordt gespeeld; in dat drama, waarin steeds eene onoverwinnelijke zucht tot vrijheid en een grooten afkeer van al wat naar studie gelijkt, eenen bloedigen kamp zullen voeren tegen het inkerkerings-stelsel, dier inrigting eigen; tegen het reusachtigste studieplan, dat ooit in een menschenbrein opkwam. Hij is thans Adelborst, hij zal toonen dit waardig te zijn, door dadelijk deel te nemen aan alle komplotten, die gesmeed, aan alle excursies, die door het nachtelijk duister gedekt, buiten het Instituut ondernomen worden;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hij zal trachten, die zaken grondig te leeren, hij zal zijne vrienden kiezen onder de uitsnijders van beroep, hij zal (indien ten minste de vierde en derde klasse dit permitteren) een der grootste donderbeesten worden, hij mag nu vrij, en zal dus ook beeren maken, hij zal op de Casino's gaan dansen, met wie en wanneer het hem goeddunkt, in 't kort, hij zal mensch worden, waar hij tot nog toe slechts beest geweest is.

't Is Zondag; *Piet*, *de Dikke* en *de Kip* hebben partij gemaakt om uit te snijden, en snijden uit langs wegen, die wij niet vermogen aan te wijzen, om niet aankomende geslachten van Adelborsten, door het openbaren van den eenigen veiligen weg, die nog voor dit onschuldig amusement overblijft, het uitsnijden misschien voor eeuwig onmogelijk te maken; *misschien* zeg ik, want wij voor ons houden het er stellig voor, dat, zoo ook nog die weg door schildwachten werd afgezet, het in die zaken scheppend genie van het Adeldom, zich eenen nieuwen zoude banen, trots alle officieren, schildwachten en Majoors.

Dat op die uitsnij-partij de *Dikke* zijn hoofd in een vrij onaangenaam contact met een boomstam brengt; dat de *Kip*, die over eene schutting, met spijkers voorzien, zal enteren, daarop vast zitten blijft, en eindelijk, met verlies van zijn' halven broek, door de kameraden er weder afgehaald wordt, dit alles zijn zaken, die de genoegens van die partij verdubbelen; toevallen, welke de verbodene vruchten, ten koste van die opofferingen verkregen, nog aangenamer van smaak doen worden.

«Doch waartoe goed dit alles," zoo hoor ik menig oningewijde vragen; «kunnen de Adelborsten » niet des Zondags onder het rooken van een cigaar » de lange winteravonden in de koffijkamer, door » met elkander een praatje te maken, op eene aan» gename manier korten?"

Ja, dit kunnen zij, zij kunnen theedrinken, rooken

en quadrilleren, doch het bloed dat den 16 tot 20-jarigen Adelborst ontstuimig door de aderen vliet, haakt naar andere genoegens, haakt naar uitspanningen, waarbij men gevaren te overwinnen heeft alvorens tot de verbodene vrucht te geraken, gevaren welke zijne altijd blakende zucht naar het verbodene nog aanwakkeren!

«En waar gaan zij heen?"

Zoo iemand deze onbescheidene vraag opgelost zou willen zien, hij wende zich tot anderen dan tot ons; de historie-schrijver mag den sluijer van den nacht, die hunne paden dekt, niet opligten; in de familie-geheimen van het Adeldom, mag hij geen verrader zijn.

Eens aan den wal, vindt ons klubje daar nog eenige andere Jonkers, ook op de eene of andere manier, buiten de poorten van het Instituut geraakt, en nu wordt er, daar men thans met een stuk of tien bij elkander is, en dus ook wat meer wagen kan, besloten, om, daar dit misschien opzien zou kunnen baren, niet langs den ouden weg terug te keeren, maar de handen aan het werk te slaan, een paar sloepen op te zoeken, en daarmede, nu het dien avond juist Nieuwe Maan is, gezamentlijk over het dok te schipperen; zoo gezegd, zoo gedaan!

Dáár, waar voor den vergulden valk het paardenwed is, liggen op den wal gehaald, gewoonlijk eenige fletjes en, om deze te veroveren, rukt thans de troep op.

Spoedig zijn deze sloepjes, die door niemand bewaakt worden, te water gelaten, en nu kruipt de geheele bende er in, en is, hoewel die fletten, die vrij stevig lek zijn, hun boord bijna gelijk met de oppervlakte van het water hebben, tegen den kant van het slothout van het Instituut aangedreven, waar een boven het water vooruitstekend beschot, met ijzeren pennen beslagen, het landen belet.

Één, *de Bruine*, die in de voorste sloep gezeten, zich aan de pennen grijpt, om de flet van het be-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

schot vrij te houden, geeft zich zóóveel voorover, en zet zóó stevig af, dat de sloep in een oogwenk van onder zijne voeten verdwijnt, en hij in eene vrij ongemakkelijke positie, zijne handen aan de pennen vasthoudende met het halve lijf in 't water, tusschen hemel en aarde hangen blijft, tot de tweede flet, die de eerste volgt, den drenkeling opneemt, waarna de geheele troep zonder andere ongelukken landt.

Als de laatste man aan wal is, dragen zij zorg de fletten een stevig eind van den wal af te zetten, en ze maar te laten drijven, waar ze heen willen.

Dat den volgenden morgen, de menschen wien die sloepjes toebehooren, zich volstrekt niet kunnen begrijpen, dat het water in dien nacht, zoo hoog gerezen is, dat hunne op den wal gehaalde sloepen vlot geraakt zijn, en aan een wonder of aan een streek van de Jonkers gelooven, is klaar en duidelijk.

Spoedig daarna bewijst dan ook een foulard die uit een der sloepen te voorschijn komt, dat de tijd der wonderen voorbij is, en de eigenaars der schuiten, die wel begrijpen dat bij de Adelborsten altijd als er een streek is uitgevoerd, de deelhebbers aan de daad op 't kerkhof zijn, besluiten zeer wijsselijk, de foulard als loon voor hunne moeite te behouden, zonder klagten in te leveren, die toch volstrekt nutteloos zouden zijn.

Onder deze en andere uitspanningen, die de Adelborsten zich zelven weten te verschaffen; onder het houden van Casino's en concerten (waarvan het eene altijd een sprekende copij van het andere is); onder het ontvangen van lange, dorre, vervelende lessen kruipt voor den Adelborst de winter voorbij en naakt eindelijk de lente, nergens minder schoon dan in Medemblik, nogthans nergens vuriger gewenscht. Dat de lente naakt, wordt men in Medemblik gewaar aan 't smelten van de sneeuw en aan 't weder groen worden van 't gras; bloemen die elders de lente versieren zijn hier niet bekend, of liever, tieren niet op de onherbergzame plek gronds, die het Koninklijk

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Instituut omgeeft; terwijl de boomen, (als men ten minste die gedrogtelijke, mismaakte dwergen die de natuur hier baart zoo noemen mag) in dit land slechts 6 weken bladeren hebben, welke in het laatste van Mei uitbotten om in Julij weder af te vallen.

De lente gaat voorbij, zonder zich door iets anders te kenmerken dan door een verdubbelde zucht naar vrijheid, die het gezang en geschreeuw van musschen en spreeuwen, (in de vrije lucht zwevende of op de daken van 't Instituut zittende) in de borst der Adelborsten opwekken, de lente gaat voorbij en de zomer komt, aanbrengende een heirleger van Aspiranten en muggen en in de eerste dagen van Junij eene kermis zoo als Medemblik alleen er eene bezit.

't Is kermis in Medemblik; 't is kermis voor jong en oud; 't is kermis voor Adelborsten en Instructeurs; 't is kermis, in den groenen Valk voor boeren en boerinnen, soms ook voor Adelborsten; 't is kermis bij Brevé, in de komedie of in 't cirque voor het fashionable Medemblik.

Iedereen trekt zijn gezigt uit de oude plooijen, door studie of voordragt daarin gebragt, iedereen spreekt met bitteren spot over de kermis en toch draven allen er om het hardst heen.

De kermis heeft al het mogelijke aangebragt, wat geschikt is om ligchaam en ziel te verderven; één ding slechts heeft zij vergeten: *onbeperkte vrijheid*, namelijk zoo lang *zij* duurt, voor de Adelborsten van het Koninklijk Instituut, die een geheel jaar onder het juk der slavernij gebukt gaande, misschien wel verdienden dan eens werkelijk vrij te zijn.—

Doch neen! de hooge wijsheid van oprigters en instandhouders van die inrigting heeft het anders begrepen en de Adelborsten zullen zich hoewel *à contre coeur*, daaraan onderwerpen, zij zullen toonen te weten dat het den inferieur niet toekomt de daden zijner Superieuren te beoordeelen, en als des avonds in de kermis na de komedie het eigenlijke kermishouden begint, dan zullen de Baren en de Adelborsten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van het 2de en 3de studiejaar met bloedende harten naar het Instituut terug keeren, en leven in hoop dat er ook voor hen eenmaal een 4de studiejaar komo waarin zij aan boord geëmbarqueerd, en dus ook eenige meerdere vrijheid genietende, misschien in staat gesteld zullen zijn, ook eens een blik te werpen op die tooneelen die hun thans verboden zijn te zien. —

Kort na de kermis debarqueert de 4de en embarqueert de 3de klasse, en onder deze verschillende afwisselingen komt al spoedig, half Augustus en daarmede de dag van het groot verlof.

15 Augustus! hoeveel schoone hoop en verwachting is op u niet gevestigd! hoe vurig wordt er niet naar uwe komst verlangd, hoe velen zouden, indien zij u niet in het vooruitzigt hadden, het hoofd buigen onder den verpletterenden last van het Adelborst-2de klasse-leven, en het Instituut voor eeuwig vaarwel zeggen. —

Doch gij! gij zijt een lichtend punt op het rotsig pad der Adelborsten, gij bestaat, en de hoop, dat gij eens komt, houdt hen staande; gij zijt voorbij, en de herinneringen aan hetgeen gij hun geschonken hebt, doet die weinige oogenblikken geboren worden, waarin zij het vergeten kunnen, dat zij tusschen de 2 poorten van een Instituut opgesloten zitten; zonder u bestonden er geene Adelborsten der 2de klasse, zonder u was er te Medemblik geen Koninklijk Instituut!!.....

Reeds 14 Augustus is voor het Adeldom een feestdag; dan heerscht er leven en beweging in de anders zoo doode stad, dan hoort men gezang en geschater waar anders slechts een gesmoorde zucht naar vrijheid, of een mompelend verwenschen van de een of andere les of straf, de doodsche stilte verstoort, want dan zijn allen gelukkig; miskenningen worden vergeten, twisten worden bijgelegd, allen door éénen geest bezield, ademen slechts geluk en vreugde. —

En breekt dan na den nacht, die daarop volgt

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de dag aan, dan vliegen allen uit hunne kooijen, laten ontbijt en alles in den steek, klimmen na een goede 90 handen gedrukt te hebben, in het rijtuig en zorgen zoo spoedig mogelijk de poort van den stad achter den rug te krijgen, want zij weten het: dat naar mate die poort uit het gezigt verdwijnt, ook het zalig gevoel van teruggekregen vrijheid zich in hunne borsten zal doen gevoelen en hun trapsgewijs zal voorbereiden om dit genot te smaken dat hen in 6 weken voor de zorgen en moeijelijkheden van een geheel jaar schadeloos stellen moet. —

Wij willen den Adelborst in zijn verlof niet volgen, maar hem, daar hij toch reeds een jaar min 6 weken altijd en overal bespiedt en vervolgd wordt, de volkomene vrijheid geven om zich te begeven waarheen hij wil, zonder door de onderscheidene blikken van nieuwsgierigen of *Majoors* geplaagd te worden.

Liever willen wij een oog slaan op het Instituut, op dien avond als de uitgedrevene kudde tot de schaapskooi moet wederkeeren, en de herder met zijn' hond het oog laten dwalen over den hoop, om te zien of geen schaap verloren is geraakt, of om minder figuurlijk te spreken: wij willen een blik slaan op het Instituut op den 1 October 's avonds om 6 uur, als de officier der wacht met den Majoor van de week, (deze laatste met een énorme lijst van namen in de hand) appèl laten slaan voor de Adelborsten, die terug gekeerd moesten zijn, terwijl eerst precies om $11\frac{1}{2}$ uur het eerste rijtuig voor de poort stilhoudt. —

Daar zal men den officier der wacht kunnen zien, die met groote schreden al vloekende op en neder loopt, in zich zelven mompelende dat de duivel de verloven uitgevonden heeft, om in een paar weken alle grondbeginsels van militaire discipline, die men met zooveel zorg en moeite in een geheel jaar gelegd heeft, weder uit te roeijen. Een Majoor die telkens met de pet in zijn hand aan den officier zeggen komt dat er nog niemand te zien is, en een

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

tamboer die al een goed half uur heeft staan roffelen, zonder dat één Adelborst verschijnt. —

Ten 1½ uur zijn eindelijk alle Adelborsten weder binnen de muren van het Instituut, tot groote vreugde van den officier der wacht, die toch niet met goed fatsoen in zijne kooi kan gaan, eer de geheele kudde present is, en die thans met een: «God » dank, eindelijk!" de dekens over zijne ooren trekt, na alvorens bevolen te hebben, een uur later dan gewoonlijk *reveille* te slaan.

En nu gaat weêr alles zijn oude sleur; nu gaat weêr de eene dag sprekend op den andere gelijkend, voort; nu komen weder alle lessen even vervelend, even dor als vóór het verlof, terug.

Even vervelend en even dor? — Neen! driemaal zoo vervelend, driemaal zoo dor, want thans, nu men weder het geluk gesmaakt heeft van vrij, van onafhankelijk te zijn, thans valt het juk dubbel zwaar, nu men gedurende zes weken zijn best heeft gedaan, om al wat naar studie gelijkt te vergeten, valt het dubbel moeijelijk de slapende hersenen weder aan *wiskunstig* denken te gewennen; terwijl men gewoon is zich na het ontbijt met eene cigaar in den mond, op zijn doode gemak met het lezen van een roman bezig te houden, is het zoo moeijelijk zich weder te gewennen, om dadelijk nadat men den laatsten brok door de keel heeft, op de hatelijke schoolbank een les in Stuurmanskunst of Differentiaal-rekening te slikken.

En toch, zulk eene *existentie* noemt men te Medemblik *leven; voor den jongeling van* 18 *jaren!* bij wien het bloed met versnelde vaart door de aderen bruist, noemt men dit leven; in die jaren als het hart de eerste zucht gevoelt om zich te doen beminnen, zal hij de leemte, die hij in zijn hart gevoelt, moeten aanvullen met boeken-geleerdheid; hij die zijn hart geopend heeft voor alles wat de zinnen kan streelen, zal zijne bruid zoeken onder de massa *Lacroix* en *de Gelder*, die men hem in de handen stopt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

IJdele wensch, die nooit, zoo lang er Adelborsten van 16 — 20 jaren op het Instituut gevonden worden, het oogenblik harer vervulling zal zien aanbreken; zoo ergens, dan wordt er te Medemblik bemind; want de Adelborst paart aan zijne onoverwinnelijke zucht naar vrijheid, eene onbeperkte bewondering voor het schoone geslacht.

Wij kennen Adelborsten, die als vlinders van de ééne bloem naar de andere vliegen, aan alle *schoonen* het hof maken, zonder zich aan ééne te hechten; wij kennen anderen, die sints jaren der affectie hunner jeugd getrouw bleven, doch wij kennen er geen, die, als hij een blik in zijn eigen hart slaat, zal durven verklaren: *ik heb nooit bemind.*

Ja! de vrije geest van den mensch zal zich altijd aan de opgelegde banden weten te ontwringen; de Koninklijke Adelborst zal, met welke geleerdheid men zijne hersenen ook vulle, toch steeds in zijn hart en in zijn aandenken een vrouwenbeeld met zich voeren, en dat vrouwenbeeld zal in menige vervelende les zijne gedachten bezig houden, zal der studie menig uur ontrooven.

Doch thans willen wij het rijk der verbeelding vaarwel zeggen.

Wij willen den rol van eenvoudig geschiedschrijver, die wij aangenomen hadden, weder opvatten en in eenige trekken het leven trachten te schetsen dat de Adelborsten van de 4de klasse gedurende hun verblijf op Z. M. Instructie-vaartuig, aan boord van dat vaartuig leiden.

Nadat een examen van drie dagen, (de driedaagsche zeeslag) hun den weg geopend heeft om een paar maanden het Instituut vaarwel te zeggen, en eens ruimer te gaan ademen op een kruistogtje in de Zuider-Zee, verlaat op eenen goeden morgen de geheele 4de klasse, met pak en zak, of beter gezegd met kooi en kist, het Instituut en vertrekt met de sloep van de Urania, die dan op de reede ligt, naar boord.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Eens aan boord; is de Adelborst eigenlijk een onbegrijpelijk wezen, een tusschending tusschen matroos en officier, één *men weet niet regt wat.*

Hij leert dan ook spoedig alle matrozen-dienst in den grond, de officiers-dienst slecht, en de dienst van Adelborst 1ste klasse, die hij er misschien zou moeten leeren, in 't geheel niet.

't Is waar, hij heeft een wacht waarvan hij Chef is! maar geen gelegenheid om onafhankelijk als Chef te handelen, want over dag toch loopen altijd Kommandant en Eenigste, ik meen Eerste Officier op en zeggen hem wat hij doen moet, en des nachts als er geen officier op het dek is, ligt de Urania ten anker en de Jonker van de wacht heeft niets te doen dan 4 uur op het dek heen en weder te wandelen, te zorgen dat er geen volk naar den wal snijdt of-indien men te ver van den wal ligt om daarvoor vrees te koesteren, — dat de 4 man, want het wachtvolk op de Urania bestaat uit 4 man, niet alle vier te gelijk slapen, maar dat er ten minste een wakker blijft om de glazen te slaan.

Doch hij geniet meerdere vrijheid dan aan 't Instituut; hij behoeft niet gelijk daar, den geheelen dag in eene bedompte klasse, waarin nooit een zonnestraal doordringt, te blijven versuffen; hij heeft gelegenheid om de door langdurige werkeloosheid, waaraan zij zich gewend hebben, ontspannen spieren, door krachts-inspanning hare oorspronkelijke veerkracht terug te geven; hij ademt dan zuiverder gezonder lucht in dan in den verpestenden walm dier enge hokken, geen $2\frac{1}{2}$ el hoog, die men op dat Instituut leerzalen gelieft te noemen; in 't kort, de Adelborst wordt een geheel ander mensch, voor hem begint een nieuw leven, een leven vol afwisseling, een leven zooals de vurige jongeling er een verlangt, een leven zoo als hij zich uit vrijen wil verkozen heeft, voor den geheelen duur van zijn bestaan hier op aarde.

En krijgen dan die Adelborsten een Kommandant zoo als de klasse van Piet het geluk had, er in zijn 4de jaar

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

een' aan te treffen; een Kommandant, die hen in alle oefeningen met zijn voorbeeld voorgaat, die een' goeden geest bij het dikwijls eenigermate oproerig Adeldom weet aan te kweeken, een man, die de ambitie weet op te wekken, en die uit zijne eigene jeugd onthouden heeft, dat een Adelborst zich niet gaarne in zijne vrijheid laat beknibbelen, — dan kan het niet anders of er zal een edele naijver tusschen hen ontstaan, zij zullen aan boord van de Urania al datgene leeren, wat daar te leeren mogelijk is, en eens in de werkelijke zeedienst getreden, de vruchten plukkende van de goede zaden, die men gedurende hun verblijf aan boord van dat Instructie-vaartuig gelegd heeft, zullen zij nog den man zegenen, die hunne eerste voetstappen op den moeijelijken weg der praktijk ondersteunde. Komen zij dan in Amsterdam als er een' Koning gekroond wordt, dan zullen zij zich zeker niet minder amuseren dan Piet en zijne klasse; dan zullen zij gelegenheid hebben, om alles wat er te zien is, te zien; dan zullen zij alle mogelijke vrijheid genieten, die met de goede orde bestaanbaar is; dan zullen zij zich, met hun rood gekraagde uniform en hunne Jonkers-brutaliteit (want heel bloode zijn de Adelborsten niet), bij gelegenheid van de kroooning, trots de geheele diplomatie, de beste plaatsen weten te verschaffen, en bij gelegenheid van den Intogt in staat gesteld worden, om zich door dragonders ruim baan te laten maken, tot op de plek die zij verkozen hebben, om van daar het grootste schouwspel op hun gemak gade te slaan. Doch die gelukkige tijd gaat voor den Adelborst maar al te spoedig voorbij, en dan volgen er weder voor hem vijf weken van studie en vervelling, vijf weken vol repetitiën en eigen-oefeningen, vijf weken vol zorgen en moeijelijkheden.

Zoo ging het ook der vierde klasse van 18..; zij was aan boord gelukkig en tevreden, toen ook haar na twee maanden, de onverbiddelijke wil van het noodlot binnen de muren van het Instituut terug riep.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Zij moest gehoorzamen, doch gehoorzaamde met leedwezen; allen hadden attachement voor den bodem gekregen, die hen menig vrolijk uur opgeleverd had; allen verlieten met leedwezen een' Kommandant en 1sten officier, die hen gedurende hun verblijf aan boord meer als vrienden dan als minderen behandeld hadden.

En zij keerden terug naar het Instituut met hangende hoofden, en in hunne harten met eene groote lust om alles daar het onderste boven te keeren; men gaf hun een' dag tijd om uit te razen en langzamerhand raakten zij weer aan het juk gewoon, of liever, onderwierpen er zich aan, omdat zij het schoone vooruitzigt hadden: nog 5 weken en alles is gedaan!

Éene groote gebeurtenis had er plaats in die 5 weken, die zij nog aan het Instituut doorbragten: zij verwisselden ten tweeden male van Kommandant. Zij hadden hunnen eersten Kommandant een uitgeleide gedaan, den man waardig dien allen bemind hadden, en velen, zeer velen had dat vertrek sterk getroffen; thans vertrok de tweede Kommandant, dien zij, gedurende hun verblijf aan het Instituut, aan het hoofd dier inrigting gekend hadden, en het is ons niet bekend, dat er over dat vertrek bij de Adelborsten één traan geplengd, eene zucht geslaakt is.

Thans blijft ons nog over, eene getrouwe schilderij te leveren van een feest, dat sints jaren door de Adelborsten in eere wordt gehouden: van een zoogenaamde afscheids-partij, die elk jaar door de derde klasse aan de vierde gegeven wordt. Gewoonlijk kiest men voor het geven van die partij den laatsten zondag van de Medembliksche kermis, als wanneer de Adelborsten naar de komedie kunnende gaan, tot na elf uur den tijd aan zich hebben.

De vierde klasse is dan aan boord van de Urania geëmbarqueerd, die gewoonlijk de geheele kermisweek op de reede liggen blijft.

Het is omstreeks vijf uur in den namiddag en de derde klasse zit in hooggestemde verwachting bij Brevé achter eene formidabele batterij flesschen verschanst,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

op de vierde te wachten, « verd...', roept *Sam*, » als die kerels niet gaauw komen, zullen wij maar » vast aan de ouverture beginnen."

De *Schieman* berekent in stilte hoeveel langhalzen hij dien avond wel in den staat van lijken zal kunnen herscheppen, zonder zelf die methamorphose te ondergaan.

« Hoerah boijs! daar komen zij, roept *Hibe* het vertrek binnen tredende, en op dien uitroep stuift een groot gedeelte van de zich bij Brevé bevindende, de commissarissen alleen uitgezonderd, naar het hoofd, om de gasten, zoodra zij voet aan wal zetten, te ontvangen, en naar de feestzaal te escorteren.

Ook in de sloep wil men toonen dat men haast heeft om aan den wal te komen : « haalt op voor een extra oorlam jongens! roept *Hoek*" die het roer bemagtigd heeft, den roeijers toe; en nu vliegt de sloep door het water: weldra staan allen aan wal en stapt derde en vierde klasse gearmd naar Brevé.

Daar gekomen, volgt er een oneindig tooneel van handgedruk en verwelkomingen, tot dat eindelijk ieder tot zitten gekomen is, en de President de vergadering opent met eene deftige aanspraak, waarin hij begint met zich zelve en zijne makkers geluk te wenschen met hunne gasten, en eindelijk met te hopen dat de vriendschapsbanden, die de twee klassen tot nog toe vereenden, nimmer mogen worden opgelost. Een daverend hoerah bewijst den spreker dat allen hiermede van harte instemmen, een hoerah dat niet eindigt voor dat de schel aan de woelige vergadering toeroept dat een ander spreker het woord vraagt. Een plegtige stilte volgt die oproeping en de Zalm, zich verheffende, stelt een' zielroerende toast in, op de verbroedering en uitbreiding der geheele Marine, welke met een donderend hoerah ontvangen wordt.

Alles blijft echter deftig en bedaard in zijn werk gaan; wel heerscht er eene gepaste vrolijkheid, doch ieder draagt zorg zich niet op te winden, want ten 7 uur zal de officier der wacht, die de partij in den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

neus had, een extra appèl laten slaan, om zich te overtuigen, dat geen Jonker dronken in de komedie komt, en de Commissarissen hebben dus zeer wijselijk besloten, de partij in twee bedrijven te splitsen: om 6 uur uit elkander te gaan en zich na het appèl nogmaals bij Brevé te vereenigen, om dan stormenderhand de uitlokkende batterijen in te nemen, die op het met een vlag gedekte biljart iedereen toelagchen.

Ten 6 ure verlaat dan ook waarlijk het Adeldom Brevé en verspreidt zich langs verschillende wegen in verschillende afdeelingen, om elkander ten 7½ uur, met nieuwen moed bezield, weder te ontmoeten.

Eenigen gaan in de *Houtlosser* aan de lieve actrices, die daar logeren, het hof maken; anderen loopen in clubjes de kermis af, doch allen staan ten 7 ure, regt als kaarsen op het appèl, zoodat de officier der wacht gedrongen is om met een zucht te verklaren: «Majoor, de Jonkers kunnen tot na » de komedie uitgaan."

Wij zeggen dat de officier der wacht dit met een zucht moet verklaren en dit is waar, want de arme man had er zoo gaarne, om van zijne activiteit te doen blijken, een paar op dronkenschap gesnapt.

Intusschen hebben zich bij Brevé de muzikanten uit de komedie laten vinden, die om een blijk van dankbaarheid voor de trouwe opkomst der Adelborsten gedurende hunne representatien, te geven verzocht hebben zich bij gelegenheid van die partij te mogen laten hooren.

De muzijk speelt de vrolijkste stukken die zij kent, de fijne wijnen vlieten in overvloed door de wijde koelgaten en over de gedekte tafels; toast volgt op toast, de wijndampen stijgen in de hoofden op, en .... de historie-schrijver waagt het niet, eene schets te geven van het tooneel, dat een half uur later de bovenzaal van het eenigste koffijhuis in Medemblik aanbiedt. Dat in het vervolg van den avond aan eene lieve actrice, op het tooneel een knol in plaats van

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

een witte roos toegeworpen wordt; dat *Zalm* in een leêg vat in de kelder van de *Eendragt* eene treffende Oratie houdt tegen het misbruik van sterken drank; dat bij het naar kooi gaan op het Instituut, *Pango* den officier der wacht, die den neus om de hoek van de deur zijner hut steekt, in de ooren dondert: *ik ben de Commissaris*; dit alles zeg ik, zijn zaken die men méér ziet, als er ergens eene vrolijke partij geweest is.

En nu willen wij den Adelborst vaarwel zeggen; hem niet volgen in de studien voor zijn groot examen, die hij zich nog al zwaar aantrekt; wij willen niet nogmaals een examen gaan beschrijven, want wij zouden vreezen in herhalingen te vervallen, die voor lezer en schrijver beide even onaangenaam zouden zijn.

Het groot examen is goed afgeloopen en na dat examen heeft de vierde klasse, waartoe Piet behoort, het Instituut verlaten, tot groote vreugde van Officieren en Instructeurs, die bij alle mogelijke gelegenheden hebben gepretendeerd, dat er een geest van tegenstribbeling in die klasse heerscht, die onuitstaanbaar is; deze klasse nu, heeft het Instituut verlaten en het is ons niet bekend dat een harer leden een oogenblik dat vertrek betreurd heeft; maar wel dat allen de stonde zegenden, waarin zij opgeroepen werden, om die schoone theoriën in praktijk te brengen, die men hen op het Instituut, ten koste van zooveel vrijheid en geluk, had ingestampt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

INHOUD.

DE ASPIRANT. . . . . Bladz. 3.

DE BAAR OF HET BEEST. . . . » 12.

ADELBORSTEN. . . . . » 20.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA